

## Ledelsesvurdering 3. tertial 2020

KHM viser til ledelsesvurdering og økonomirapportering datert 14. desember 2020. Det vises videre til digitalt møte 19. januar med Seksjon for virksomhets- og økonomistyring om museets prognose og økonomisk situasjon, hvor enkelt problemstillinger og presiseringer ble drøftet. Selv om den økonomiske situasjonen ikke er vesentlig endret siden forrige rapportering, vil museet gjenta og presisere hovedtrekkene i den akutte økonomiske krisen som følger av COVID-19 pandemien.

### 1. Vurdering av økonomisk utvikling

De økonomiske konsekvensene av pandemien er utførlig beskrevet i ledelsesvurderingen fra 14. desember 2020. Prognosen for 2021-2025 viste pr 14. desember et akkumulert merforbruk på ca 28,3 mill. kr. I foreliggende økonomirapport er dette økt til ca 38,3 mill. kr. Årsakene til økningen er beskrevet i økonomirapporten under avsnittet «Hovedtrekk» og vist i tabell i samme avsnitt. Merforbruket viser at vedtatte kompensasjonsordning (80%) ikke er tilstrekkelig for å bringe museets økonomi i balanse. Med et budsjett hvor over 50 % av kostnadene skal dekkes med eksterne inntekter, og museets forretningsdrift står for brorparten av inntjeningen, er de økonomiske konsekvensene av pandemien at det ikke lenger finnes tilstrekkelige midler for ordinær drift. De strukturelle svakhetene og risikoprofilen ved KHM's finansieringsmodell er dermed til det ekstreme blitt tydeliggjort med pandemien.

I ledelsesvurderingen datert 14. desember 2020 presenterte KHM de valg og premisser som var lagt til grunn for fremlagte budsjett 2021 og prognose 2021-2025. Kommentarene var samlet i fem punkter og en tabell over finansieringsbehov:

- Kompensasjon for inntektsbortfall som følge av COVID-19 pandemien
- Nytt Vikingtidsmuseum
- Historisk museum og sentrumsutvikling
- Samlingsforvaltning – sikring og bevaring
- Årsverksprognose

I hovedsak viser vi til kommentarene i forrige ledelsesvurdering, men vil i det følgende utdype og presisere enkelte forhold knyttet til konsekvensene av pandemien og finansieringen av VTM samt tabellen over finansieringsbehov.

#### *Kompensasjon for inntektsbortfall som følge av COVID-19 pandemien*

Det er stor usikkerhet knyttet til koronapandemiens innvirkning på turistnæring og reiseliv i årene som kommer. Forventingene til inntekter fra museumsdriften i 2021 er derfor lagt på 20 % av budsjetterte inntekter i prognosen for perioden 2020-2024 (dvs prognosen som ble utarbeidet før pandemien). Fremlagte budsjett og prognose viser at KHM ikke klarer å opprettholde normal drift av museets kjernevirksomhet uten en betydelig kompensasjon. Tildelt kompensasjon på 80 % av inntektstapet basert på prognosen fra 2. tertial 2020 er ikke tilstrekkelig.



I henhold til *Disponeringsskriv for 2021* datert 17. desember 2020 er KHM tildelt 38,442 mill. kr. i kompensasjon for 80 % av forventet inntektstap i 2020. Tildelingen er basert på prognosen per 2. tertial 2020; men den økonomiske utvikling resten av året ble verre enn forventet. I prognosen for 2021-2025 la KHM derfor inn en kompensasjonen på 48, 4 mill. kr., som per medio desember tilsvarte 80 % av estimert inntektstap. Pr 31.12.2020 er samlet inntektstap noe lavere, ca 57, 7 mill. kr. En kompensasjon på 80 % vil da være ca 46, 2 mill. kr.

Museumsledelsen ber om en fornyet behandling av kompensasjonstildelingen for museet. Det fremgår av prognosen for 2021-2025 at museet ikke har klart å fremlegge et budsjett i balanse med en kompensasjon på 80 % basert på prognosen fra 2. tertial. Samtidig ber vi om at det ved fornyet behandling av saken vurderes å fjerne kravet om 20 % egeninnsats. Med en fullstendig dekning av inntektstapet vil KHM være nærmere en prognose i balanse.

#### *Nytt Vikingtidsmuseum*

KHM ble bedt om å forberede en egen sak for UiO-ledelsen om finansieringsbehov knyttet til VTM-prosjektet. Dette ble gjort og oversendt Rektor tidlig i januar 2021.

Museumsledelsen har registrert at UiO i innspill til statsbudsjettet 2022 har bedt om dekning av inntektsbortfall etter stenging av Vikingskipshuset (VSH). I henhold til foreliggende planer for byggeprosjektet er stengingen av museet satt til oktober 2021 med en varighet på minst fire år. Inntektsbortfallet ble i 2018 beregnet til 35 mill. kr. pr. år. Beløpet må justeres i forhold til lønns- og prisvekst. I foreliggende prognose er inntektsbortfallet oppjustert til 37,5 mill pr år. KHM vil i løpet av februar foreta en kvalitetssikring av beløpets størrelse.

De økonomiske konsekvensene for VTM som følge av koronapandemien er beskrevet i ledelsesvurderingen for 2. tertial. Hovedutfordringen er bortfall av sponsorinntekter samt muligheten for en avsetning av egne inntekter fra forretningsdriften på 30 mill. kr. I prognosen for 2020-2024 var dette lagt inn med en avsetning på 20 mill. kr. i 2020 og 10 mill. kr. i 2021 balansert mot bruk av midlene i 2022 og 2023. Avsetningen er tatt ut av prognosen for 2021-2025, men midlene trengs for å realisere en utstilling i VTM.

KHM har revidert planen for utstillinger i nytt VTM, og internt skissert tre ulike scenarier; en minimumsløsning (kun montre med prioriterte gjenstander) for i det hele tatt å kunne åpne (uten sponsor bidrag), en løsning med en AV-satsning i de salene som viser skipene (krever sponsorbidrag på 100-120 mill. kr., eventuelt 50 mill. pr sal for Gokstad og Oseberg skipene) samt en utstilling i verdensklasse som beskrevet i opprinnelige planer (krever sponsorbidrag på ca 225 mill. kr.). For å kunne realisere minimumsalternativet, vil KHM ha behov for en tildeling fra UiO på 51, 9 mill. kr. (periodisert 2021-2026) samt kompensasjon for den planlagte egeninnsatsen på 30 mill. kr. (periodisert 2022-2024).

Skal museet kunne levere i henhold til fremdrift i byggeprosjektet må vi ha en rask avklaring av finansieringsgrunnlaget. KHM har ikke tilstrekkelige ressurser til å kunne håndtere alle fagområder innenfor VTM-prosjektet med eksisterende bemanning. Avklarte rammer er nødvendig for å kunne bemanne opp prosjektet med kompetanse museet ikke har.

KHM vil i februar starte opp arbeidet med driftskonsepter for det nye museet (delprosjekt organisering, bemanning og finansiering). Dette arbeidet vil skje i nær samarbeid med EA og universitetsledelsen.

#### *Tabell over finansieringsbehov*

KHM vil med nedenfor stående tabell oppsummere premissene og uavklarte finansieringsbehov uttrykt i prognosen.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Koronakompensasjon	46,2*	42,8**					
Revita og flytteprosjektet		7,917***	5,850****	5	5	5	
VTM – sikring av samlinger (Safeguarding of object –SGO)*****	7	6,4	5,2	7,4	6,8	3,3	
VTM - utstillinger*****		4,5	9,5	7,8	10,7	10,4	9
VTM - utstillinger – kompensasjon for bortfall av KHM bidrag*****			10	10	10		
VSH – Inntektsbortfall (KD)			37,5	37,5	37,5	37,5	

\*KHM er tildelt en kompensasjon for 2020 på 38, 448 mill. kr. Ved årsoppgjør utgjør 80 % av inntektstapet 46, 2 mill. kr. (i prognosen er det anført 48, 4 mill. kr.).

\*\*Estimert inntektstap for jan.-sept. 2021 basert på 2019-tall. Beløpet er lavere enn for 2020, fordi vi legger til grunn av VSH stenges fra 1. oktober 2021 pga VTM-prosjektet.

\*\*\*KHM er tildelt 7,917 mill. kr. til flytteprosjektet i 2021 (inkludert Revita-midler).

\*\*\*\*Flytteprosjektet er budsjettert til 5,850 mill. kr. i 2022 (inkl. Revita-midler). Flytteprosjektet skal i henhold til prosjektplan avsluttes i 2022. Revita-midlene for påfølgende år vil gå til andre sikrings- og bevaringstiltak i henhold til Revita-plan.

\*\*\*\*\*UiO har allerede vedtatt en bevilgning på 36,1 mill. kr. til VTM delprosjektet SGO. Det tas med her for å vise samlet finansiering til VTM fra UiO.

\*\*\*\*\*KHM er tildelt 4,5 mill. kr. for 2021 til VTM delprosjekt utstillinger, jf disponeringsskriv. Totalt ber KHM om en bevilgning på 81,9 mill. kr. for dekking av forespeilet bidrag på 51,9 mill. kr. fra UiO og bortfall av kontantbidrag fra KHM (planlagte avsetninger) på 30 mill. kr.

Prognosen 2021-2025 viser at det er behov for ytterligere finansiering for å bringe langtidsbudsjettet i balanse. Vi ber derfor om at det vurderes å gi 100% dekning for inntektsbortfall som følge av pandemien. Videre vil museet foreta en kvalitetssikring av estimerte beløp for kompensasjon av inntektsbortfall under stengingen av VSH for bygging av nytt VTM. Vi vil ferdigstille dette i løpet av februar og komme med umiddelbar tilbakemelding til universitetsledelsen.

Museumsledelsen ser frem til å fortsette den gode dialogen med universitetsledelsen om museumsutvikling, økonomi- og virksomhetsstyring.

Dato: 29.01.21

Håkon Glørstad

Museumsdirektør

Karl Kallhovd

assisterende museumsdirektør